POSUDEK

Loužilová, Kateřina: Namibie: Moderní technologie ve volebním procesu. Hradec Králové: Filozofická fakulta (diplomová práce), 2019. 73 stran.

Diplomová práce se zaměřila na z pohledu volebního procesu v Africe unikátní událost, ke které došlo v roce 2014 v Namibii. Tato subsaharská země jako první země na africkém kontinentu přistoupila v prezidentských a parlamentních volbách v tomto roce k využití elektronických volebních systémů. Jak autorka v úvodu ukazuje, moderní technologie dnes ovlivňují prakticky všechny aspekty moderního života, nicméně využití moderních technologií ve volebním procesu v africké zemi je mimořádným historickým rozhodnutím v historii afrického volebního procesu a hlasování. Touto cestou se později rozhodlo jít v parlamentních a prezidentských volbách i dvě z nejpočetnějších afrických zemí, Demokratická republika Kongo a Keňa.

Zvolené téma je inovativní a nebojím se napsat průkopnické, protože k ní fakticky neexistují žádné větší studie, články, či dokonce odborné monografie. Z těchto důvodů se autorka od počátku potýkala s velmi specifickými problémy, jako byl nedostatek odborné literatury k danému tématu, omezené prameny a prakticky neexistující teoretický koncept. Nicméně přes tyto překážky považuji téma diplomové práce jako velmi nosné a z hlediska budoucího využití těchto volebních technologií i za velmi významné.

Celkové pojetí diplomové práce je dobře promyšlené, autorka v diplomovou práci vymezila téma dostatečně jak obsahově, tak časově a samozřejmě, vzhledem k tomu, že se fakticky jedná o případovou studii např. Namibie, tak i geograficky. Hlavní cíl diplomové práce směřoval k určení, zda nové volební technologie napomohly v Namibii ke zlepšení volebního aktu, přičemž diplomantka se snažila najít hrozby tohoto volebního postupu z hlediska možností následné manipulace, k nalezení slabých a silných stránek tohoto inovativního způsobu hlasování.

Jak již bylo řečeno, k danému tématu zatím neexistuje propracovaná teoretická koncepce, tudíž diplomantka vyšla ze základní koncepce e-governmentu, teorie (a historie) známých hlasovacích způsobů a samozřejmě věnovala možnost teorii volební manipulace. V procesu pronikání hlouběji do výzkumného tématu pak diplomantka zformovala dvě hypotézy. Podle první tvrdila, že zavedení EVM přispělo k zásadním problémům v namibijském volebním aktu v roce 2014, zatímco v druhém případě předpokládala, že zavedení EVM v Namibii povede ke snížení možných volebních manipulací. Přestože se jedná především o kvalitativní výzkum doplněný dílčím kvantitativním výzkumem, obě hypotézy jsou relevantní, protože díky nejrůznějším pramenům byla diplomantka schopna prověřit obě hypotézy a dospět k věrohodným závěrům.

Z hlediska metodologie diplomová práce představuje kvalitativní výzkum vycházející z empiricko-analytického přístupu, přičemž primární data byla převzata z výzkumů zabývajících se EVM, reportů ECN či souhrnných zpráv volebních pozorovatelů. Sranou nezůstaly ani reakce a hodnocení místního tisku, které sledovaly s velkým napětím tuto volební novinku. Zvolené teoreticko-metodologické zakotvení považuji za dostatečné a vhodné k nalezení odpovědí jak na hlavní a vedlejší cíle výzkumu, tak na ověření stanovených hypotéz.

Struktura práce je logická a vyvážená. Po úvodu následuje teoretická část, ve které se diplomantka věnovala problematice eGovernmentu, hlasovacím technikám, vývoji způsobu hlasování a moderním způsobům hlasování. V posledních dvou subkapitolách se pak zabývala pozitivním a negativním stránkám elektronického volebního hlasování a možnostem jejich zneužití (manipulace) ve volebním procesu.

Na teoretickou část navazuje vlastní jádro diplomové práce. Diplomantka v analytické části nejdříve přiblížila volební proces v Namibii v letech 1989 až 2009 a pak se velmi podrobně zaměřila na volby v roce 2014, kdy byl poprvé v Namibii použit elektronický

volební systém. Velmi významné jsou pak kapitoly 2.3 a 2.4, ve kterých diplomantka rozebrala právní zakotvení elektronického hlasování a věnovala i mimořádnou pozornost technologickému zabezpečení hlasování a namibijské volební proceduře. V poslední kapitole, která má charakter shrnutí, zhodnotila výsledky voleb v roce 2014 a zejména využití elektronického hlasování.

Úvod obsahuje všechny formální náležitosti a je potřeba vyzvednout zejména velmi zevrubný přehled současného stavu výzkumu dané problematiky. Taktéž dílčí kapitoly jsou logicky strukturovány, diplomantka ke každé kapitole připojuje krátké shrnutí.

Práce se zdroji je na vynikající úrovni, diplomantka se snažila dohledat fakticky všechny přístupné a známé prameny a zdroje. Vzhledem k unikátnosti tohoto volebního aktu v africkém prostředí to byl opravdu velmi těžký úkol, kterého se autorka zhostila velmi dobře. Diplomantka následně byla schopna získané prameny a odbornou literaturu věrohodně interpretovat a začlenit do struktury svého výzkumu. Na základě analýzy a kritického přístupu pak byla schopna i s omezenými zdroji dosáhnout uspokojivého výsledku a odpovědět na hlavní cíle svého výzkumu a ověřit obě hypotézy. Oponent zejména velmi oceňuje schopnost diplomantky proniknout do složitých technických věcí spojených s využitím této moderní technologie ve volebním procesu.

Po formální stránce je diplomová práce bez větších gramatických a stylistických chyb, autorka zvládla citační normu katedry a poměrně hojně pracovala s poznámkovým aparátem (44 poznámek). Celková úprava textu je optimální. Diplomovou práci doplňují četná technická dokumentace, která nezasvěcenému čtenáři přibližuje hlasovací přístroje a způsob a možnosti hlasování.

Závěrem oponent může konstatovat, že přes obtížnost tohoto tématu se s ním diplomantka dokázala velmi dobře vypořádat, vytvořila věrohodný teoretický koncept, provedla zevrubnou analýzu problémů nasazení této moderní technologie ve volebním aktu a přispěla k velmi zevrubnému poznání tohoto nového fenoménu ve volebním procesu. Diplomová práce splňuje všechny požadavky na tento druh písemné práce, a proto ji doporučuji k ústní obhajobě.

Zpracoval: Doc. PhDr. Vlastimil Fiala, CSc.
Oponent

V Olomouci dne 18. srpna 2019